

Skötselplan för naturreservatet Uvabergets naturskog och Ramlaklint i Jönköpings kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med reservatet är att skydda naturskogen och låta den utvecklas utan särskilda vårdinsatser samt att genom smärre anordningar ge allmänheten möjlighet att bese områdena.

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Uvabergets naturskog och Ramlaklint
Objektnummer	06-1424
Skyddsform	Naturreservat
Beslut om Natura 2000	Ja (SE0310106)
Län	Jönköping
Kommun	Jönköping
Socken	Svarttorp
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar
Karta	Terrängkarta: 7E SV Fastighetskarta: 7E 2d, 7E3d
Lägesbeskrivning	Områdena ligger cirka 8 km norr om Lekeryd. De är belägna vid Ramsjöns sydvästra strand, cirka 5 km nordväst Svarttorps kyrka.
Fastigheter	Ramsjöholm 4:17
Markägarkategori	Staten (Naturvårdsfonden)
Gräns	Enligt karta, bilaga 1a.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	25,1 ha
Markslag	
Skogsmark	24,8 ha
Parkering och väg	0,3 ha

<i>Naturtyper</i>		<i>Natura 2000-habitat</i>	
Naturskogsartad barrskog	22,8 ha	Västlig taiga (9010)	24,4 ha
Blandskog	1,6 ha		
Kulturgrenskog	0,4 ha		
Parkering och väg	0,3 ha		

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Uvabergets naturskog består av flera bergshöjder med smala, djupa, mellanliggande dalar vilka bidrar till den brutna terrängen. Svackorna innehåller ofta källpåverkad mark. På Uvaberget finns en källa.

Den nordliga reservatsdelen, **Ramlaklint**, är en 70 meter hög klippa som i ensamt majestät höjer sig över Ramsjön. Bergets topp ligger 280 meter över havet. Östsidan är ett imponerande stup varifrån jätteblock, höga som hus, har lossnat och lagt sig på kant. Toppen består huvudsakligen av berg i dagen. Öster om toppen ligger en lite mindre höjd som en udde ut i Ramsjön. Norr om Ramlaklint, i reservatet, finns ett dikespåverkat utströmningsområde.

Berggrunden består av yngre vulkanit, Smålandsporfyrt. Moränen har sitt ursprung i Östergötlands kalkrika berggrund vilket bl a märks i att mossfloran är kalkpåverkad i södra delen av Uvaberget.

Bergkrönen utgörs av torr mark. Frisk mark dominerar i sluttningar och fuktig mark i svackor mellan bergtopparna samt området norr om Ramlaklint.

Mellan reservaten rinner Ramsjöbäcken ned i Ramsjön. Ramlaklint gränsar direkt till Ramsjöns strand och Uvaberget ligger ca 50 m från strandkanten.

Historik och markanvändning

Enligt sägnen ska det ha funnits en fornborg på Ramlaklints topp. Men någon sådan finns inte registrerad i fornminnesregistret eftersom spår efter borgen inte har kunnat påvisas. En annan sägen berättar om en godmodig jätte vid namn Ramle.

Skogen uppvisar kulturpåverkan i form av tidigare plockhuggning och uppsågning av vindfällan. Vid den norra stranden växer kjolgranar som möjligen antyder ett tidigare skogsbete. Nedanför Ramlaklints östbrant finns en liten åkeryta och i den fuktiga marken norr om berget kan man se konturerna av utdikade tegar.

I Uvabergsområdets centrala delar finns kulturspår i form av röjningsrösen och små åkerytor. Skogen utmed den östra sidan är tydligt präglad av tidigare hagmarksbete och här liksom längst i söder nedom branten syns konturerna av åkertegar.

Området blev naturreservat 1990.

Växt- och djurliv

Den brutna terrängen med bergstoppar, tvära branter och djupa, näringsrika och ofta fuktiga svackor däremellan ger förutsättningar för en mångfald av organismer. Skogen är välsluten och flerskiktad.

Uvabergets naturskog domineras av grov- och högstammig granskog (cirka 60 % av arealen). Här finns granar med en ålder uppemot 140 år och på de bördigaste delarna finns granar med diametrar nära 1 meter med trädhöjder runt 35 m. Lågorter dominerar fältskiktet men med inslag av såväl högorter som blåbärsris. I den breda, lite flacka dalen i skogens mitt, frodas det påfallande mycket ormbunkar. På bergtopparna växer tallskog bland lavrika hållar (cirka 30 % av arealen). De äldsta träden har pansarbark och vresiga kronor och de är förmodligen bortåt 200 år gamla. På den torra och grunda jorden utbreder sig ris av blåbär, lingon och ljung. Lövinslaget är störst i branterna och i bryn mot åkermark. Här finns rönn, asp, vårtbjörk, klibbal, lönn och säl. Tidigare odlingsmark i brynen består av ung gråalskog. Längst i söder växer ek, lönn och hassel kring en sprickrik, översilad bergvägg. Utmed syd- och västgränsen finns mindre områden med 40-årig kulturgran.

Inslaget av död ved är rikligt vilket gör att det är få naturskogar i länet som hyser en så rik vedsvampflora, här finns t ex sällsyntheter som kötticka och gränsticka. De beskuggade lågorna hyser också en rik levermossflora. Markflorans mosstäcke består mest av de vanliga skogsmarksmossorna hus-, vägg- och kammossa. I blockterräng finns inslag av bl a västlig hakmossa och mörk husmossa. På källmark trivs källpraktmossa. Längst i söder förekommer en tydligt kalkpåverkad moss- och kärlväxtflora., t ex lundstjärnblomma, skogsbingel och blåsippa.

De skiftande substrat- och exponeringsförhållandena ger förutsättningar för en varierad lavflora. På högstubbar växer knappåslavar, bland annat grynig nållav och gulnål. Stora bladlavar, som lunglav och skinnlav, växer på rönn och asp, ibland högt uppe i grenverket. I hela området växer rikligt med hänglavar, främst vanlig skägglav. Beskuggade lodytor är viktiga substrat för känsliga lavar som t ex skuggblåslav. Fågellivet är representativt för barrskogsbiotopen. I solexponerade rotvalv kan man se balgropar efter skogshöns som orre och järpe. I grova torrträd av gran har spillkråkan mejslat ut bohål som sekundärt blir boträd för bl a pärluggla.

Ramlaklint är klätt av skog, med undantag av rasbranten på östsidan. En reslig, olikåldrig och grov tallskog med inslag av gammal gran växer på öst- och sydsidan samt på toppen. En kraftig uthuggning under 1940 - 1950 har gynnat de gamla tallarnas utveckling samt skapat förutsättning för en ny generation tall och lövträd. De äldsta tallarna har mäktiga grenar och platt pansarbark, på några av stammarna kan man skönja brandljudsliknande skador. På nordsidan dominerar gran med inslag av löv. Lövinslaget utgörs huvudsakligen av medelålders björk, rönn, säl och asp med inslag av ek och lönn. Norr om berget tillkommer klibbal. Grova aspar förekommer i den bitvis blockrika terrängen. Här påträffas rikligt av lunglav. Hänglavsfloran är välutvecklad på senvuxna granar och rönn. Lodyterna är viktiga lokaler för exponeringskänsliga lavar. Rik förekomst av solexponerad död ved utgör en god miljö för vedlevande insekter och den är även viktig för knappåslavar. Talrika gnag- och utgångshål på torrakor och barrlågor antyder en rik förekomst av

vedinsekter, bl a bronsbjon. Floran, som är präglad av det varierade, bitvis torra och grunda underlaget, domineras på toppen av renlavar, ljung, lingon och blåbärsris, för att i branterna övergå till gräs- och örttyp.

Utmed den västra reservatsgränsen utgörs skogen av yngre likåldrig gran med inslag av ett fåtal lövträd.

Reservatets östra del utgörs av en udde i Ramsjön. På krönet och närmast den klippiga stranden är tallen gammal. Gran dominerar på djupare jordlager. Lövinslaget utgörs av asp, rönn, björk och al. Torrträd och högstubbar av dessa trädslag erbjuder växtplatser för vedsvampar. Lunglav förekommer. Närmast vägen har många granar vindfällts. I sydslutningen, mot stigen till en rastplats vid stranden, växer yngre barrskog med inslag av kvistiga, grova granar som tyder på en tidigare mer öppen hagmarkskarakter.

Av häckande arter på Uvaberget kan nämnas ringduva, sparvuggla, spillkråka, större hackspett, gärdsmåg, rödhake, järnsparv, taltrast, rödvingetrast, nötkråka, tofsmes, svartmes och grönsiska. Korsnäbb, pärluggla och korp kan höras kring bergen. Storlom kan höras från Ramsjön. I närheten hörs bl a fiskgjuse. Järpe har påträffats i Uvabergets naturskog.

Bland däggdjuren har älg, rådjur, räv, grävling och mård setts.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 1b.

Friluftsliv

Reservatet är flitigt besökt vilket speglar sig i vältrampade stigar. I första hand är det den relativt lättillgängliga utsikten från Ramla klint som lockar. Från bergkrönen har man österut en fin utsikt över Ramsjön

Vägvisning till reservatet sker från vägen mot Nickarp där den ansluter till vägen Hakarp – Ramsjöholm - Svarttorp.

Utmed vägen i skötselområde 1a, finns en rastplats med parkering, informationstavla, rastmöbler och toalett. Härifrån sker vägvisning mot strövstigarna. En soptunna finns vid badplatsen, utanför reservatet.

En stig leder upp till utsikten på Ramlaklint från områdets södra gräns.

På udden i den östra delen av skötselområde 1a finns en rastplats vid stranden. En stig leder hit från vägen. På bergkanten finns högbenta soffor. I den norra och sydöstra delen ligger ett flertal båtar förtöjda. I sydöstra hörnet är stranden sådan att badmöjlighet finns.

På Uvaberget finns en väl markerad vandrings slinga. Stigen är nyligen markerad med stolpar och orange färg. I stormen 1995 blåste mycket gran ner och har skapat stora luckor och gjort delar av skogen oframkomlig. Bergsklättring och cykling har tidigare skett i området men har förbjudits.

Källförteckning

- Hein, M., 2001. Avrinning från brukad skogsmark 1996 – 1999. Ramsjöbäcken. En rapport från regional miljöövervakning i Jönköpings län. Meddelande 2001:6. Länsstyrelsen i Jönköpings län.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1980. Naturinventering, Jönköpings kommun. Länsstyrelsen i Jönköpings län.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1990. Beslut. Bildande av naturreservatet Uvabergets naturskog och Ramlaklint, Jönköpings kommun.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1990. Skötselplan för Naturreservatet Uvabergets naturskog (A) och Ramlaklint (B).
- Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1999. Nyckelbiotopsinventering av skyddade områden i Jönköpings län.
- Shaikh, N. A., m fl, 1989. Berggrundskarta, serie Ah, nr 11. Sveriges Geologiska undersökning.

Mål och åtgärder för skötsel av reservatet

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatsområdet är indelat i tre skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras.

Skötselområde 1 – Naturskogsartad barrskog och bergbrant på Ramlaklint

		6,6 ha
Naturtyp:	Naturskogsartad barrskog	6,2 ha
	Kulturgranskog	0,4 ha
Natura 2000-habitat:	Västlig taiga (9010)	6,2 ha

Beskrivning

Delområde 1a: På bergets öst- och sydsida växer en grov tallskog. Gran dominerar på nordsidan. Rasbranten är i princip skoglös. På berget finns rikligt med död ved i såväl skuggiga som exponerade lägen. Miljön är gynnsam för insekter, lavar och mossor.

I öster ligger en udde i Ramsjön. Här växer en barrskog med lövträdsinslag. Död lövved erbjuder växtplats för vedsvampflora. I sydslutningen växer yngre barrskog med inslag av gamla kjolgranar.

Delområde 1b: Utmed den västra reservatsgränsen utgörs skogen av en cirka 40-årig, likåldrig granskog med inslag av ett fåtal lövträd.

Bevarandemål¹

- Arealen västlig taiga ska utgöra minst 6 ha.
- Det ska finnas tallindivider från minst tre uttydbara trädgenerationer med ca 50-årigt åldersintervall

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

- Andelen tall ska utgöra minst 50 % av virkesvolymen och tallen ska framförallt finnas på den torra marken.
- Andelen lövträd ska utgöra minst 10 % av virkesvolymen och ska företrädesvis finnas på syd- och västsluttningen.
- Det ska finnas lämpliga häckningsträd för pärluggla, sparvuggla och spillkråka
- Död ved ska förekomma med minst 30 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm), varav minst 3 m³/ha utgörs av grova lågor och torrträd (diameter > 25 cm).

Skötselåtgärder

- Inom *delområde 1b* ska en lövträdssuccession och framtida kantzon mot bergets västbrant återskapas. Detta görs genom plock- och luckhuggning av kulturgran i en 5 - 20m bred zon.
- Yngre träd av i första hand gran och lövträd som konkurrerar med tall röjs, alternativt ringbarkas för att skapa död ved.

Skötselområde 2 - Blandskog norr om Ramlaklint

1,6 ha

Naturtyp: Blandskog

1,6 ha

Natura 2000-habitat: Västlig taiga (9010)

1,6 ha

Beskrivning

Området utgörs av den flacka delen norr om klintens nordbrant och består huvudsakligen av ett utdikad utströmningsområde som är bevuxet med gran, klibbal, björk och asp. Trädsiktet är likåldrig, ca 60-årigt och enkelställt som följd av tidigare skötselåtgärder. Ett flertal grova aspar finns. Genom området går en grusväg.

Bevarandemål¹

- Arealen flerskiktad blandskog (västlig taiga) ska utgöra minst 1 ha.
- Lövträdsandelen ska utgöra minst 20 % av virkesvolymen.
- Det ska finnas minst 5 grova lövträd av i första hand asp (diameter över 40 cm)
- Död ved ska förekomma med minst 30 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm).

Skötselåtgärder

- I blandskogsbeståndet norr om rasbranten gynnas ett tiotal lövträd, främst aspar, genom plockhuggning av grov gran som konkurrerar med lövträden.
- Gran plockhuggs och röjs bort för att gynna uppslag av lövträd.

Skötselområde 3 – Naturskogsartad barrskog på Uvaberget

16,9 ha

Naturtyp: Naturskogsartad barrskog

16,9 ha

Natura 2000-habitat: Västlig taiga (9010)

16,9 ha

Beskrivning

I den brutna terrängen växer en grov lågörtsgrenskog. På topparna växer en senvuxen tallskog. I stormluckor självföryngrar sig gran och löv. Löv är vanligast i den östra och södra delen. Det finns rikligt med död ved.

Bevarandemål ¹

- Arealen västlig taiga ska utgöra minst 17 ha.
- Skogen på bergkrönen ska vara talldominerad och bestå av minst tre trädgenerationer med 50-årigt intervall.
- Det ska finnas unga träd av asp i branterna
- Död ved ska förekomma med minst 30 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm), varav minst 3 m³/ha utgörs av grova lågor och torrträd (diameter > 25 cm).
- Det ska finnas lämpliga häckningsträd för spillkråka, andra hackspettsarter samt pärluggla och spurvuggla.
- Det ska finnas färska och gamla fruktkroppar av klibbticka.

Skötselåtgärder

- Nyskapa lövträdssuccession genom avverkning av småytorna med kulturgranskog utmed södra och västra gränsen.
- Vid behov ska unggran röjas för att säkerställa återväxten av asp och tall.

Friluftsliv och gränser

Inga åtgärder är tänkta att göras för att förbättra badmöjligheterna nedanför Ramlaklint.

Bevarandemål

- Det ska finnas en underhållen parkeringsplats, se karta, bilaga 1a.
- Det ska finnas väl underhållna stigar inom skötselområde 1 och 3.
- En informationstavla som innehåller karta över området, information om reservatets naturvärden, reservatsföreskrifter för allmänheten samt delar av allemansrätten ska finnas vid parkeringen.
- Utsikten över sjön ska vara möjlig att uppleva från toppen av Ramlaklint.
- Det ska finnas en rastplats vid sjön samt bänkar och dass vid parkeringen
- Naturreservatets gränser ska vara markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Uppgrusning av parkeringen.
- Se över stigmarkeringarna på Ramlaklint och Uvaberget. Märkning sker med orange färg på stolpar.
- Informationen uppdateras.
- Utmed strövstigarna kan det vid behov sättas upp skyltar med kompletterande information för besökaren.
- Rastmöblerna repareras.
- Dasset repareras.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

Uppföljning av bevarandemål

En fördjupad uppföljning av naturvärdena i reservatet och de uppsatta bevarandemålen ska ske. På nationell nivå pågår arbete med att ta fram uppföljningsmetodik för Natura 2000-områden. Uppföljningen av reservatet ska ske med motsvarande metodik. En första undersökning ska ha genomförts senast 2007.

Förutom uppföljning av områdets naturvärden ska besöksstryck och slitage dokumenteras och följas upp på lämpligt sätt.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Finansiering

Länsstyrelsen i Jönköpings län finansierar åtgärderna enligt denna plan.

Bilagor

- 1a Skötselplankarta
- 1b Artlista
- 1c Lista över åtgärder